

FEGYVERTÁNC

Szonettkoszorú

T A R I I S T V Á N

1

*Tavas van, és én Szerbiában élek! –
háborogtok, kik elárasztottátok
a háborútól rosszkedvű beszédek
nyálát nyelő várost – hápog az átok! –,*

mely egy öregember kedvét kereste
nemrég, melytől még most is csupa tályog.
Elárasztottátok városotok, de
úgy ám, hogy aki most nem ifjú, az – nos,

az soha többé nem lehet fiatal!
Önmagatokból is kivetkőztetne
a távlattalanság leszakadt gombja,

a pléh zörgését idéző ravatal,
a hullahegy menekülő tetve:
a kikelet itt időzített bomba.

2

A kikelet itt időzített bomba,
aranyvesszőim rügyeiben ketyeg.
Zúg böjti szélben a képzelgés lombja,
a terv is kényszermegoldásban serceg.

Izgága nedvek arcomba tolulnak,
a macskák nyávogása keserédes:
fölborzolódik hangjuktól a barka. –
A tisztí réteg civilekre kényes.

Hörgő kocsmák szeszes indulatába
makacs civilként fut be a pitymallat.
Egy nappal tovább tart megint az élet?

Játszadoztok fiatalságokkal,
markotokban lüktet, kézigránát az:
robbanásától megfeszül a kéreg.

3

Robbanásától megfeszül a kéreg,
a tolókoksik szanaszét gurulnak;
túl gyorsan ott nem hathatott a méreg,
hol emberöltőnyi hazugság hallgat.

Hol állandóan elsikkad a lényeg,
ott muszáj nékünk várni a tavaszra.
Akit szülőföldjéről elüldöztek,
abból lehet-e bárhol is próféta?

Keresztjén az nem könnyíthet kerékkal:
könyékig véres századok során, ó,
semmit sem változott a katakomba!

A katasztrófa üres szalmát csépel!
Szédeleg az alvajáró megváltó:
világok dőlnek ismételten romba.

4

Világok dőlnek ismételten romba
ott, ahol a hazátlanság harácsol.
Kiülök a jácintszagú tavaszba,
a benne bízóknak új tetőt ácsol.

Lányát az anyja mire buzdíthatja?
Feslettségéből tőkét hogy kovácsol?
Apjától a fiú mit is tanulhatna?
A szabadosság bőszi rablást tanácsol.

Beissza jajkiáltásunkat a föld,
beissza azt a börtönné vált ország . . .
Kiábrándultságot nem mér a mérleg!

Rohamsisakjából kiárad a zöld,
nem foghatja vissza semmilyen korlát!
Újult erővel rágni kezd a féreg.

5

Újult erővel rágni kezd a féreg,
nekem villámlik a madarak szárnya!
Rügyekben a nedvek nem tévedhetnek –
csöndjét félti a háborús dobhártya.

A megmaradás fáit elültettem,
arcod díszíti a levélkék árnya:
legjobb orvosság ez a szökés ellen
itt, hol a közérzet szétlőtt kaszárnya.

A történelem: ácsorgás a parton;
nemzedékekkel falazó fölthajtás,
cinikus céció – öltése goromba.

Elmarad a föltámadás, a pardon!
Húsvéti tojáshéj a pajzsom! Pajtás,
valóságunkból száll föl a füstgomba.

6

Valóságunkból száll föl a füstgomba:
nyelvünkben is ki akarnak semmizni!
Könnyekben úszik a húsvéti torma,
szellentéssel keveredik a kölni.

Megtört gerincű embere a kornak
a magasságos ég kékjét fürkészi:
elszáll a bére irdatlan robajjal,
arcát félelme kajánul gyürkéli.

Negyedszázadonként ezen a tájon
mindig fölösleggé válik valaki!
Ágyúörgésben lebeg a széplélek,

magára rántja vérünket az alkony.
Egy-egy népcsoport batyuját kötözi:
önmagáról mond le a nyáj, szétszéled.

7

Önmagáról mond le a nyáj, szétszéled;
törődötten hazát és házat rombol –
újfent hódít a koplalóművészet . . .
Hiába cirógatják, nem dorombol

a puska! Fruskák és mesterlövészek
lőnek: süvít a halál és kigombol.
Dögszagot áraszt a kifosztott fészek,
a megtorlás is tökrészen horkol.

Emlékezetük légmentes pince,
álmaiktól ropog az égi padlás:
a száműzöttek jönnek, és arcukba,

szemükbe lóg nincstelenségük tincse.
Nem tarthat örökké a szabad rablás!
A véraláfutás orgonák bokra.

8

A véraláfutás orgonák bokra;
egy ember ás a kertben, a nap hőse
csak ő lehet: keze a magot szórja.
Veszett ügyekkel rügyek feleselnek:

Ganéjrakáson a diktátor szobra,
a hátsó gondolat már gyomként nőne;
a nárciszokra ráfonnyad a szoknya –
ring a megpróbáltatások bölcsője.

A féktelenség terjed, mint a járvány,
övé a bujdosó elméjű ország,
háborús nyereszkedése a birtok.

Nem ártatlan a ma született bárány!
Füvek között elsomfordál a kórság;
szállingóznak, vert hadakként, a szirmok.

9

Szállingóznak, vert hadakként, a szirmok;
a békefölvívás falra hányt borsó.
A legyek sokasodnak és a kínok!
Kinek készül a legújabb koporsó?

Kiket ráznak föl a legfrissebb sírok?
A halál, a mindent magával sodró,
egyenruhában feszítő parancsnok
újból itt dőzsöl: bectelen toborzó.

Törődöttségünk önmagába tér be;
a bizakodást megszállja az ördög –
lejárta a jókedv, mint a régi garas.

Fejét bujdosásnak adta a béke,
nem koptak érte eleget a körmök –
idegengyűlölettől fénylik a vas.

10

Ideggyülemlettől fénylik a vas,
temetetlen halott a kísézője.
Az eszme, melyért vért áldoztak, avas!
A boldogulásnak nincs ott jövője,

ahol ujjbegyekből fényes a ravasz.
A dühöngés már rég csőre van töltve –
és pattog áprilisunk ragtapasza.
Pattog, füstölög, lángra kap a rözse,

savanyú füstje a tájat megszállja
és fölszabadul a sűrű gomolygás.
Ropog a gaz, ropognak a gerincek;

ropog a gyilkosok tarka gúnyája –
háborús bűnöktől zsúfolt a hűtőház!
Kitartásunkba hálni jár a lélek.

11

Kitartásunkba hálni jár a lélek;
e megtépzott majálisban fúvós
hangszerekként remegnek a szájszélek,
csillagatlanul csattognak a zászlók.

Sebek sziszegnek, szeszek és szeszélyek
buzognak a nyomorúság elcsukló
hangján. Tegnap még fegyvert követeltek
a tömegek. Megkapták! Barlangjából

kiszabadult az erőszak; az égis
érő, üvegcsikorgású gyalázat!
Tombolása elszorítja a torkot,

lánctalpasokat dübörögtet végig
az úton: övé a telitalálat?
Jól kezdődik a május, öle kormos.

12

Jól kezdődik a május! Öle kormos;
a kiégett lakóépületeknél,
a fölperzselt falvaknál, a tulipánok
ringó ölénél is kormosabb. Zöldjét,

az elnyúló tavaszi szárazságot
palástként terítem magamra. Ismét
fázom! Vacogtat a nyugtalanságom;
a szomszágával dacoló Kisrét;

a levélsátras gyermekkor meséit
jól megkeverő, a velük kártyázó
hártyás vágyalom! – összerándul a has.

A vízparton múltam sárháborúzik,
talpa halántékon csattog. Vibráló
nyárfák bolyhától a víz tükre havas.

13

Nyárfák bolyhától a víz tükre havas;
könnyű abroszra, vadvízre szállt képek
tolonganak. A gyűlölet mocsaras
talaján vértől tarjagos az érdek.

Vértől fölindult ez a béna tavasz,
bemocskolják a holtak az élőket!
Bemocskolná a vénembert a kamasz,
vének mocskolnák be a fölönvőket . . .

Tűnjék el mindaz, ami ármány és vak!
Rémes ricsajtól rázkódik az ajtó.
A hajtóvadászat szűnjék meg végleg!

Gyülevész hadak fegyvertáncot járnak,
üvöltésüktől visszhangzik a sajtó.
A lét rögeszmék erdejébe téved.

14

A lét rögeszmék erdejébe téved,
és villóznak a fények vakítóan.
Csodavárók! Kigyomlált kertjeinkben,
a háborúból kiszakítottakban,

a háború ellen megműveltekben,
csak ott, találkozhattok a csodával!
Ahol a részlet teljességként rebben,
a lúdbőrző ezüstnyárfák havával.

Vulkánként törnek föl az indulatok:
felénk élni nem, csak meghalni tudnak!
Mikor lesz vége az esztelenségnek?

Dögcédulák, fejfák és fejadagok
burjánzanak a szívben, mint a dudva.
Tavas van, és én Szerbiában élek!

15

Tavas van, és én Szerbiában élek!
A kikelet itt időzített bomba,
robbanásától megfeszül a kéreg,
világok dőlnek ismételten romba.

Újult erővel rágni kezd a féreg,
valóságunkból száll föl a füstgomba!
Onmagáról mond le a nyáj, szétszéled –
a véralfutás orgonák bokra.

Szállingóznak, vert hadakként, a szirmok;
idegengyűlölettől fénylik a vas!
Kitartásunkba hálni jár a lélek.

Jól kezdődik a május! Öle kormos.
Nyárfák bolyhától a víz tükre havas.
A lét rögeszmék erdejébe téved.

Óbecsén, 1992 tavaszán